

Міністерство освіти і науки України
Сумський державний університет

**СУСПІЛЬНО-ПОЛІТИЧНІ ПРОЦЕСИ
НА УКРАЇНСЬКИХ ЗЕМЛЯХ:
ІСТОРІЯ, ПРОБЛЕМИ, ПЕРСПЕКТИВИ**

Матеріали
IV Всеукраїнської науково-практичної конференції
У двох частинах
Частина 2

(Суми, 19 травня 2017 року)

Суми
2017

3. *Клід І. О.* Щоб свято було завжди святом. Практичні поради господарям і гостям – Тернопіль: Навчальна книга – Богдан, 2007. – 120 с.
4. *Ковальова С. В.* Усе про весілля: 500 порад щодо організації та проведення. – Донецьк: ТОВ ВКФ «БАО», 2007. – 288 с.
5. *Ковальчук О. В.* Українське народознавство. — К.: Освіта, 1992. –176 с.
6. *Черепанова С. О.* Філософія родознавства: Навч. посіб. / Передмова проф. В.Г. Скотного. – К.: Т-во «Знання», КОО, 2008 – 460 с.

ХАЧАТАР'ЯН К.

(науковий керівник – к. і. н., доц. *Н. В. Лобко*)

ІСТОРІЯ ІКОНИ СПАС КРОВОТОЧИВИЙ АБО «ХЛІБ ЖИТТЯ»

13 грудня православні вшановують ікону Спас Кровоточивий або «Хліб Життя». Історія цієї ікони доволі цікава.

У XVIII столітті на Слобожанщині було більше двох десятків монастирів, і більшість із них мали великі земельні угіддя, млини, садки, пасіки. Монастирі збирали чималі кошти, багатіли, купували нові маєтки й цим викликали заздрість у Катерини II. Одним із найвизначніших храмів тієї доби вважається Успенський собор у Малій Чернеччині, у якому деякий час перебував Г. Сковорода. Указом 1788 року святиню було закрито.

Таким чином від чоловічого монастиря залишився лише один храм – Всіх Святих, надвратний або Монастирка (так його називають в Чернеччині). Під ним знаходився простір, який слугував проходом у монастир для пішоходів та возів. Цей прохід закрили, зробивши в ньому склад для дров. У храмі продовжували служити як у звичайній церкві. Але через століття після закриття монастиря про нього знову заговорили, ніби повернулася колишня слава.

30 листопада 1887 року тут дивовижним чином явився чудотворний образ Спасителя – «Спас Кровоточивий». За

легендою, місцева селянка Онися Панченко поранила руку, і рана почала гнити. Лікування не допомагало. Але одного разу жінці приснився сон, що вона на дров'яному складі, під церквою, знайшла ікону – і Господь їївилікував. Слова Господа виявилися віщими. Через 10 днів під храмом виявили ікону. Рука в Онисі швидко зажила. До чудотворного образу зверталось багато людей, які страждали від тяжких хвороб і пізніше були зцілені. Доказом цього є не одна панагіда, котра сьогодні прикрашає образ в Спасо-Преображенському соборі в м.Суми.

На святині «Христос – Нова Пасха» Спаситель зображений на повний зріст. Він стоїть на точилі (жертвник у вигляді металевого дискусу), руки й ноги, укриті ранами. Величне зображення напівоголеного Ісуса Христа в духовному розумінні уособлює нове прочитання сюжету Христового Воскресіння та зісестя в пекло. Перш ніж воскреснути, Христос увійшов у пекло, щоб спокутувати гріхи усього людства. У малочернеччинському образі втілена ідея євхаристії або жертвоприношення, яка в Західній Україні набула поширення у вигляді образотворчої метафори «Христа – лози виноградної».

Саме про це і свідчить надпис навколо німбу з Євангеліє від Іоанна: «Аз есмь хлеб животный, иже сшедший с небесе: аще кто снесь от хлеба сего, жив будет во веки. Аще не снеси плоти Сына Человеческого, ни пиете крове Его, живота не мате в себе».

Хто автор чудотворної ікони, і звідки вона з'явилася в Малій Чернеччині, точно ніхто не знає. За однією версією, цю ікону придбав на Волині й подарував монастирю сам полковник Герасим Кондратьєв. За іншою версією, цей образ створив відомий на Сумщині іконописець, Пилип Євстратійович Мосягін.

За розпорядженням Харківської духовної консисторії в 1888 році, чудотворну ікону дозволено було розмістити на стіні Всіх Святської церкви. У липні 1892 року її привозили в Суми

як засіб проти епідемії холери в місті. Через декілька днів хвороба відступила.

Указом Святого Синоду від 5 серпня 1904 року за № 7607 був організований щорічний хресний хід із цим образом із Монастирка до слобідської церкви Івана Богослова у Великій Чернеччині.

Після революції образ був утрачений, і лише в 2012 році знайдений у приватній колекції донеччанина Олега Здановича. 25 вересня 2013 року чудотворна ікона була повернена на Сумщину. Серед стародавніх образів знайомий колекціонера священник побачив загублену святину. Відразу виникло запитання: чи дійсно це Малочернеччинський образ Спаса Кровоточивого? Щоб розвіяти підозри, ікона пройшла дві незалежні експертизи в Росії. Головний науковий співробітник відділу давньоруського й церковного мистецтва НДІ Російської академії мистецтв Ірина Бусаєва-Давидова після дослідження зробила висновок, що це і є втрачена чудотворна святиня. Донецькі реставратори виготовили спеціальний кіот для зберігання ікони. Як і в давньому образі, на ній є вмонтовані ручки, що дозволяють носити її в хресних ходах.

25 вересня 2013 року свята ікона повернулася на Сумщину. «У сумському Спасо-Преображенському соборі з нагоди такої визначної події відбулася святкова літургія й хресний хід», - розповів секретар Сумської єпархії протоієрей Георгій Тарабар.

За останнє століття ми лише втрачаємо чудотворні ікони, і це єдиний випадок її повернення. Репродукцію образу стало звичаєм давати солдатам в АТО. Святиня вже неодноразово рятувала нас і, очевидно, завдяки їй ми ще контролюємо ситуацію на Сході. Зараз, коли вона в Сумах, чи не найбільш вдалий час звернутися до Бога й відтворити знов хресний хід, уже в новому році жити з чудотворним вогнем любові!